

SAKU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele arvamuse esitamine

Saku

18. september 2025 nr

Otsus võetakse vastu maapõueseaduse § 49 lõike 6 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 3 punkti 1 alusel.

AS Tariston taotleb Tõdva liivakarjääri keskkonnaluba (kaevandamisluba). Tegemist on teistkordse taotlusega, kus esialgselt taotletavat ala on vähendatud.

Uus taotletav Tõdva liivakarjäär asub Harju maakonnas Saku vallas Tõdva külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 48 (katastritunnus 71814:001:0471, 100% maatulundusmaa), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Tegemist on kahest lahustükist koosneva uue mäeeraldisega, mille kogupindala on 7,07 ha ja teenindusmaa kogupindala 8,41 ha. Mäeeraldisega seotud täiteliiva aktiivne tarbevaru on 262,9 tuh m³ ja kaevandatav varu 207,7 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 25 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on teede- ja üldehitus. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 10 aastat ning kaevandatud maa korrastatakse metsa- ja rohumaaks.

Taotletav Tõdva liivakarjäär kattub ligikaudu 8,23 ha ulatuses Saku valla üldplaneeringuga kehtestatud rohelise võrgustiku tugi- ehk tuumalaga ning 4,15 ha ulatuses kõrge puhkeväärtusega ja/või asula kaitseks vajaliku riigimetsa alaga. Põhjapoolsel lahustükil on 0,86 ha ulatuses kattuvus Rail Baltic raudtee ehitamisest tingitud kavandatava tee alaga.

Lähimad majapidamised jäävad taotletavast Tõdva liivakarjääri mäeeraldisest ligikaudu 150 m kaugusele kirdesse ja kagusse Rajametsa (tunnus 71801:001:2080), Vana-Allika (tunnus 71814:001:0532), Vana-Kase (tunnus 71801:001:1972) ja Ruusmäe (tunnus 71801:001:1973). Lähim alevik on ca 130 m kaugusel lõunas asuv Kiisa.

Kaevandaja on oma taotlusmaterjalides muuhulgas toonud välja järgmist:

- Arvutuslik kaevandamise käigus tekkiv maksimaalne müra lähedaimal paikneva majapidamise juures jääb karjääri äärealal elamule lähimas punktis töötamisel kuni 62 dB, mis ületab II kategooria segaalas kehtivas päevase piirtaseme piire 2 dB võrra ning sellest tulenevalt tuleb Tõdva liivakarjääris arvestada müra levikut tõkestavate elementide rajamisega. Arvutuslikus maksimaalses müratasemes ei ole arvestatud ühegi müra levikut looduslikult takistava meetmega (kõrghaljastus, maapinna reljeef jm) ning on arvestatud masina pideva töötamisega mäeeraldisel majapidamisele lähimas punktis. Mäeeraldise teenindusmaa ja lähimate elamute vahelisel alal säilitatakse ca 50-100 m paksune metsariba. Ülenormatiivne müra levib üldjuhul peamiselt karjääriala piires töötavate masinate ja seadmete ümber kuni ligikaudu 40-50 m ulatuses ning mäeeraldise

piiril ammendatakse varu võrreldes ülejäänud mäeeraldisega kiiremini (väiksem kaevandatava varu maht). Müraleviku tõkestamises tuleb leevendusmeetmena rajada mäeeraldisse teenindusmaale müratõkkevall(id). Rajatava(te) müratõkkevalli(de) täpsed asukohad ja parameetrid pannakse paika kaevandamise projektis. Müratasemetek fikseerimiseks, müra levikut tõkestavate elementide efektiivsuse veendumiseks ning tegeliku olukorra väljaselgitamiseks tuleb lähimate majapidamiste juures kaevandamisest tulenevat müra kontrollida kohapealsete mõõtmistega. Mõõtmised tuleb läbi viia normaalingimustes kaevandamise käigus. Vajadusel tuleb korrigeerida müratõkkevalli ja töö korraldada selliselt, et piirväärtuse ületamisi ei esineks. Mõõtmised peavad olema teostatud akrediteeritud mõõtja poolt.

- Tolmu võib vähesel määral eralduda maavara väljamisel, kuid enamjaolt on looduslikus olekus liiv niiske ning ei tolma. Kaevandatav varu asub suuremas osas allpool keskmist põhjaveetasest ehk selle niiskustase on veelgi suurem. Tolmu levik mäetööde juures on üldjuhul lokaalne, vajadusel on võimalik kasutada leevendusmeetmeid (teede ja kaeviseniisutamine).
- Maavara väljamine on planeeritud ilma veetasest alandamata, millest tulenevalt pole põhjust arvata, et kaevandamisel oleks oluline negatiivne mõju ümbruskonnas asuvate salvkaevude jt veekogude veetasemele ja -varustusele. Veealuse varu väljamine on kontseptuaalselt põhjaveetasest langetav tegevus, kuna kopa või pinnasepumbaga sette välja tõstmisel tekkivat tühimikku peab täitma külgnevatest setetest sisse voolav vesi, mis omakorda langetab veetasest külgnevates setetes. Taoline veetaseme alandus võib teoreetiliselt levida ka väljaspoole karjääri, ehk karjääri ümber tekib põhjaveetaseme alanduslehter. Alanduslehtri ulatuseks kujuneb aastase kaevandamismahu 25 tuhat m³ korral lõunapoolsel lahustükil kuni ca 65 m ning põhjapoolsel lahustükil kuni ca 120 m mäeeraldiseni piirist. Seda on hinnatud valemitega. Teoreetiliselt võib maavara väljamisest tulenev põhjaveetaseme mõju antud kinnistuteni ulatada, kuid sel juhul on reaalne mõju põhjaveetasemele tõenäoliselt mõõdetav sentimeetrites, st mõju on põhjaveetaseme tegeliku loodusliku kõikumise kontekstis tajumatu. Juhul, kui lähimate majapidamiste veevarustuses peaks tekkima probleeme kaevude veetasemega, on loa omajal kohustus need kompenseerida. Loa väljastamisel on soovitatav lähialal paiknevad salv- ja puurkaevud kaardistada ning olemasolev seis nendes fikseerida.
- Saku Vallavolikogu on 20.04.2023 otsusega nr 24 kehtestanud Saku valla uue üldplaneeringu. Taotletav Tõdva liivakarjäär jääb kogu ulatuses üldplaneeringuga kehtestatud rohelise võrgustiku tugi- ehk tuumalale ning osaliselt kõrge puhkeväärtusega ja/või asula kaitseks vajaliku riigimetsa alale. Rohelise võrgustiku alal kavandatava tegevuse puhul tuleb igal juhul arvestada, et roheline võrk jääks toimima ning oleks tagatud looduslikud liikumiskoridorid.
- Taotletaval mäeeraldisel kavandatava kaevandamise mõju rohevõrgustikule on hinnatud „Tõdva liivakarjääri rohevõrgustiku toimivuse eksperthinnangus“ (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 25/5170). Rohelise võrgustiku alal toimub kaevandamine kindlaks määratud tähtaja jooksul ja paralleelselt tuleb tegeleda karjääri korrastamisega. Mäeeraldiseni teenindusmaal ja selle lähiehitistest kavandatavad raied tuleb teostada etappidena ja minimaalses vajalikus mahus, et võimalikult minimaalselt metsa osakaalu vähendada. Et kaevandamisest tulenev häiring oleks võimalikult lühiajaline, siis on soovitatav, et varu väljatakse ja ala korrastatakse võimalikult kiiresti. Kaevandamise järgselt on plaanis ala korrastada tagasitõstmise teel metsa- ja rohumaaks. Et taastada võimalikult sarnane metsakooslus võrreldes kaevandamiseelse olukorraga, siis on oluline, et enne kaevandamist kooritakse alalt muld ning seda säilitatakse korrastamiseni vallides ning kasutatakse korrastamisel pealmise täitekihina. Samuti tuleb korrastamisel täidetud maa metsastada algsele puistule omaste puuliikide istikutega.

- *Lisaks on Tõdva liivakarjäärist 10 km raadiuses asuvad mitme I kaitsekategooria liigi must-toonekure ja väike-konnakotka püsielupaigad.*

Saku Vallavolikogu on oma otsuse tegemisel lähtunud järgmistest olulistest asjaoludest:

- Saku Vallavolikogu on algusest peale, st juba oma 21. novembri 2019. a otsusega nr 53 jätnud kooskõlastamata AS Tariston geoloogilise uuringu loa taotluse ja geoloogilise uuringu loa andmise eelnõu maavara (liiva ja kruusa) tarbevaru uuringuks Tõdva uuringuruumis. Saku Vallavolikogu seisukohast oli tegemist perspektiivitu uuringuga, kuna võimalik kaevandamine on Saku valla elanike õigusi nii tugevalt rikkuv ja seega on välistatud antud piirkonnas igasugune kaevandamine. Saku Vallavolikogu seisukoht ei ole muutunud.
- Saku Vallavolikogu leiab, et antud asukohas (isegi praeguse taotluse ehk nn vähendatud kujul) kaevandamine on vastuolus kohalike vallaelanike õigustatud vajaduste ja huvidega, sest see toob kaasa sealsetele maaomanikele suure elukeskkonna muutuse, mis ei arvesta nende õigustatud ootusi oma rahulikule ümbruskonnale. Sealsed maaomanikud on pidanud niigi arvestama Rail Baltica raudtee rajamisega oma naabrusesse, kuid võimalik lisanduv karjääritegevus muudaks aastateks drastiliselt nende elukohta. Kaevandamisega kaasnevad mõjud võivad avalduda pinnaseveele, välisõhule, maastikule ja seeläbi ka loodukeskkonnale üldiselt. Taotlusest lähtuvalt tekitab negatiivset mõju kaevandamiseks ja maavara transpordiks kasutatavate masinate tekitatav müra ja tolm. See häirib kahtlemata kohalike elanike elu. Saku valla poole on korduvalt pöördunud nii kohalik kogukond kui ka taotletava mäeeraldisel naabermaaiüksuste omanikud. Meile teadaolevalt ei ole elanike vastuseis muutunud ja kehtib ka vähendatud kaevandamisala puhul. Seega on kohalike elanike poolt kaevandamisele selge vastuseis ja Saku Vallavolikogu on nende vastuseisuga täielikult nõus. Kaevandamine kahjustab kogu piirkonna elanike elukeskkonda (peame silmas nt metsa rekreatiivset väärtust) kui ka väga tugevalt naabermaaiüksuste omanike igapäevaseid elutingimusi. Samuti väheneb karjääri läheduses asuva kinnisvara väärtus.
- Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi KOKS) § 6 lõike 1 kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks mh korraldada vallas või linnas ruumilist planeerimist. Vastavat ülesannet täidab kohalik omavalitsus läbi üldplaneeringu koostamise. Planeerimiseseaduse (edaspidi PlanS) § 74 lõige 1 sätestab, et üldplaneeringu eesmärgiks on kogu valla või linna territooriumi või selle osa ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Sama sätte lõike 8 kohaselt on üldplaneeringu koostamise korraldaja kohaliku omavalitsuse üksus. PlanS § 75 lõike 1 punkti 10 kohaselt täpsustatakse üldplaneeringuga mh rohevõrgustiku asukoht ja toimimist tagavad tingimused ning määratakse nendest tekkivad kitsendused. Seega tuleneb pädevus rohevõrgustikuga seotud küsimuste lahendamiseks kohaliku omavalitsuse üksusele otse seadusest. Vastavalt Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringule „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ ja Saku valla kehtivale üldplaneeringule jääb taotletav Tõdva mäeeraldis rohevõrgustiku tugi- ehk tuumalasse, kus tuleb lähtuda rohelise võrgustiku eesmärkidest ja tagada rohelise võrgustiku toimimine. Vastavalt Harju maakonnaplaneeringule 2030+ ja Saku valla üldplaneeringule tuleb rohevõrgustiku tugi- ehk tuumalal säilitada looduslike alade osatähtsus 90%. Rail Balticu rajamisel juba asendatakse osa looduslikust alast tehisliku alaga ja sellega häiritakse rohelise võrgustiku toimimist. Täiendava negatiivse mõjuga tegevust ei ole enam võimalik lubada. Ülejäänud osas tuleb seega looduslikud alad kindlasti säilitada, et rohevõrgustik siiski edasi toimiks. Kuigi kaevandaja on tellinud rohelise võrgustiku toimivuse eksperthinnangu ja taotlusmaterjalides selgitanud, et kaevandamise puhul

tuleb igal juhul arvestada, et roheline võrgustik jääks toimima ning oleksid tagatud looduslikud liikumiskoridorid, siis aktiivse kaevandamistegevuse juures ei ole mingit kindlust, et roheline võrgustik seisukord veelgi tunduvalt ei halveneks. Rail Balticu keskkonnamõtjude hindamisel seati konkreetsed leevendusmeetmed raudtee barjäärimõju vähendamiseks ja roheline võrgustik edasiseks toimimiseks. Üheks väga oluliseks leevendusmeetmeks on Kiisa ökodukt, mis asub taotletava mäeeraldise vahetus läheduses. Ökodukti rajamiseks on riiklikult ette nähtud suured investeeringud, et loomastiku ja roheline võrgustik olukord Rail Balticu tõttu olulise negatiivse mõju alla ei satuks. Kui kavandata karjäär lähemaks tööksse, siis tekib sellega seoses täiendav häiring loomade liikumisele roheline võrgustik ja ökodukti vahel. Seda enam, et ökodukti rajamise järgselt peab ümbruses säilitama võimalikult palju olemasolevat looduslikku seisundit, et loomad ökodukti omaks võtaksid. Kaevandamistegevus on mürarikas ja toob kaasa suure transpordikoormuse, mis põhjustab loomadele ilmselgelt häiringuid. Rohevõrgustiku eksperthinnangus on öeldud, et *Maa- ja Ruumiameti ortofotolt mõõdetuna on hetkel rohevõrgustiku tuumalast, milles kavandatava tegevuse ala paikneb, metsaga kaetud 156,2 ha 332,7 ha-st ehk ~47%. Välja pakutud mahus moodustaks taotletav mäeeraldis vaid 2,45% rohevõrgustiku tuumala pindalast ning selle metsaga kaetud osa vastavalt 3,4% hetkel rohevõrgustiku tuumalas paiknevast reaalselt metsaga kaetud alast. Seega langeks rohevõrgustiku tuumala metsasus kavandatava tegevuse tagajärjel ajutiselt 47%-lt 45,4%-ni, kusjuures samal ajal taastub metsaks taotletavast karjäärist läänes paikneva rohevõrgustiku tuumala osa aastatel 2012-2024 lageraiutud ala, mis moodustab ligikaudu poole kogu rohevõrgustiku tuumala pindalast ja mille majandamise mõju rohevõrgustiku toimimisele on märgatavalt suurem kui kavandataval tegevusel. Lisaks metsasuse protsendile on rohevõrgustiku toimivuse seisukohalt oluline analüüsida ka metsaalade paiknemist. Taotletava Tõdva karjääri alal ja ümbruses on metsasus kõrge (~70-80%) ja raieid tehtud vähe ning seetõttu väike muutus ala metsasuses rohevõrgustiku toimimist oluliselt ei mõjuta, samas kui rohevõrgustiku tuumala lääneosas tehtud ulatuslikud raied on langetanud reaalse metsasuse seal ~30%-ni, mis suurimetajate (eelkõige põdra) elupaikadena ei pruugi enam sobilikud olla. Seega on kavandatava tegevuse alal soovitatud mahus metsasuse vähenemise mõju rohevõrgustiku toimimisele vähene. Loomastikueksperdi varasemad kogemused (sh loomade ja nende tegevusjälgede vaatlused karjäärides) näitavad, et eriti juhul kui häiring ei ole pidev (nt ööpäevaringne, vaid kaevandamine toimub ainult päevasel ajal) jäävad karjäärid loomade liikumiseks kasutatavaks, sh ka loomade liikumisteenaks toimivaks. Lähtudes eeltoodust võib öelda, et kavandatava Tõdva karjääri mõju loomade liikumisele on käesolevas eksperthinnangus välja pakutud mahus etapiviisilisel kaevandamisel väike ja ajutine ega takista rohevõrgustiku toimimist, sh loomade liikumisteenaks – rohevõrgustikus säilivad katkematult loomade liikumisvõimalused.*

- Saku vald ei nõustu põhimõttega, et kui metsa lageraiega on rohelist võrgustikku juba kahjustatud, siis võib seda vähesel määral uute tegevustega veelgi halvendada. Kohalik omavalitsus ei anna välja metsateisi, mille alusel raieid lubatakse, see pädevus on Keskkonnaametil. See on kahetsusväärne, kui lubatud metsaraied on rohelist võrgustikku juba märgatavalt rikkunud ja sealsete loomade elukeskkonda suurel määral häirinud. Seda enam ei tohi täiendavaid negatiivseid mõjusid lubada. Jääb arusaamatuks, kuidas rohevõrgustiku eksperthinnangu ekspert saab järeldada, et kui sisuliselt on kahju juba tekitatud, siis kõnealuse kaevandamise mõju on vähene. Praegu peaks vastupidiselt just tegelema rohevõrgustiku võimalikult kiire ja efektiivse taastamisega, mitte täiendava hävitamisega. Rail Balticu ökodukti rajamisel on oluline saavutada olukord, kus loomad tunneksid ennast piisavalt hästi, et sealne uus liikumistee omaks võtta. Rohevõrgustiku eksperthinnangus viidatakse, et *kui puudub aktiivne*

hääring (masinad karjääris ei tööta ja ei toimu väljavedu), saavad loomad ka karjääri ümbruses tegutseda, sh nende peamistel liikumisaegadel. Seetõttu ei ole põhjust eeldada olulist hääringut loomade liikumisele ja rohekoridori toimimisele. Rõhutame, et tegemist ei ole ainult öise eluviisiga loomadega ja sealne keskkond on neile juba piisavalt ebamugavaks tehtud. Saku vald seisab kindlalt selle eest, et ühtegi täiendavat negatiivset mõju rohelisele võrgustikule ei lubataks ja kaevandamine käib selle täiendava negatiivse mõjuga tegevuste alla.

- Tõdva taotletav mäeeraldis jääb Saku valla üldplaneeringuga määratud kõrge puhkeväärtusega ja/või asula kaitseks vajaliku riigimetsa alale. Vastavalt üldplaneeringu seletuskirja punktile 5.5. on kõrge puhkeväärtusega metsadeks määratud Saku ja Kiisa aleviku, Kurtna küla ja Männiku küla tiheasustusega aladega piirnevad riigimetsad. Lisaks tuleb nende metsade majandamisel arvestada vajadusega tagada asula või ehitiste kaitse õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest. Ehk siis läheb kaevandamine otseselt vastuollu kõrge puhkeväärtusega metsa põhimõtetega. Oluline on sealset metsa säilitada, et inimestel oleks koht, kus käia ja teisalt, et see vähendaks keskkonnahääringuid (müra, tolm jne). Kaevandamine toob vastupidiselt lisaks metsa kadumisele kaasa olulise müra ja tolmu hääringud. Seega on kaevandamine otseselt Saku valla üldplaneeringuga vastuolus.
- Tegemist on eelkõige Tõdva küla ja Kiisa aleviku elanike jaoks tähtsa metsaga nii tervisespordi kui ka metsasaaduste korjamise seisukohast. Mets on hooajaliselt sisuliselt igapäevaselt aktiivses kasutuses. Seega on tegemist ka väga olulise kohaliku elu küsimusega. Rohevõrgustiku ja metsaalade säilitamine seondub otseselt Saku valla elanike tervise ja heaoluga. Rohevõrgustiku looduslikke alasid kasutatakse valla elanike poolt nii sportimiseks kui ka puhkamiseks vms rekreatiivsetel eesmärkidel.
- Saku valla üldplaneering ja Saku valla arengukava ei näe ette uute kaevandusalade lisandumist Saku valla erinevatesse piirkondadesse. Hetkel toimub kaevandamine eelkõige Männiku külas ja ka Kirdalu külas. Ülejäänud piirkondades hoiab Saku vald jätkuvalt põhimõtet „Läbi rohelise akna“. Uute võimalike kaevandamisalade lisandumine tuleb kõne alla siis, kui olemasolevatel mäeeraldistel on maavara ammendunud ja need on korrastatud. Ka siis peame oluliseks lubada uusi mäeeraldisi aladele, mis võimalikult vähe mõjutaksid olemasolevaid elanikke. Saku valla perspektiivist lähtudes ei kuulu Tõdva ka edaspidi kaevandamiseks sobiliku ala alla.
- Hetkel on lõpujärgus Harju maakonna maavarade teemaplaneering. Teemaplaneeringu koostamisega määratakse lähtuvalt riigi huvist ja koostöös kohaliku omavalitsuse üksustega perspektiivsed alad ehitusmaavarade kaevandamisalade paiknemiseks, samuti olemasolevate karjääride laiendamiseks arvestades majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ning looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid. Teemaplaneering koostatakse riiklike huvide väljendamiseks, leides samas võimalusi tasakaalustada neid kohalike omavalitsuste ja teiste puudutatud isikute huvidega. Maakonnaplaneeringu teemaplaneering on maakonna ruumilist arengut suunav dokument ning aluseks edaspidiste tegevuste kavandamisel. Vastavalt avalikul väljapanekul olevale teemaplaneeringu lahendusele ei ole kõnealuse ala puhul tegemist riigi huviga alaga ja Saku valla seisukohast on tegemist karjääriga, mis rikub oluliselt kohalike elanike elukeskkonda ja läheb vastuollu Saku valla, kui hea elukeskkonna, põhimõtetega.
- Saku Vallavolikogu leiab, et Männiku piirkonnas ehk Tallinna-Saku liivamaardlas on Rail Balticu ja teiste objektide ehitamiseks piisav liivaressurss olemas ja täiendavalt ei ole vaja Tõdva piirkonnas maavara kaevandada. Pole esitatud andmeid, et riiklik varustuskindlus antud piirkonnas oleks praegu kriitilisel piiril. Vabariigi Valitsuse 17. novembri 2022. a korralduses nr 320 on öeldud, et *EGT koostas 2018. aastal MKM tellimusel uurimistöö ehitusmaavarade leviku, kaevandamise ja kasutamise kohta Harju*

maakonnas¹⁰ (edaspidi EGT Harjumaal uurimistöö). Töö eesmärk oli anda ülevaade maakonna ehitusmaavarade ressurssidest ning nende kasutamisest, hinnates praegust olukorda varustuskindlusest lähtudes ja kirjeldades ehitusmaavaradega varustatuse võimalusi detailsemalt kuni aastani 2030 ning perspektiiviga kuni aastani 2050. EGT Harjumaal uurimistöö toob esile, et arvestades viimaste aastate kaevandamise mahtusid, on liiva- ja kruusamaardlates asuvad mäeeraldised Harjumaal varustuskindluse arvutuse järgi (seisuga 13. november 2018) kindlustatud maavaraga pikemaks perioodiks. Kuid püüdes täpsemalt hinnata maavarade registris arvele võetud liiva ja kruusa kasutusvõimalusi, tekib probleem arvele võetud maavara kvaliteedinäitajate vastavusega ehitussektoris vajatava toorme nõuetele. Seetõttu ei saa maavarade registris arvele võetud liiva- ja kruusavaru kogust üksühese vastavusega üle kanda ehituses (eriti raudtee- ja teedehituses) kasutatavaks toormeks. Harjumaal on liiva ja kruusaga kõige paremini varustatud maakonna idaosa. Kuna ehitusmaavarade (sh liiva ja kruusa) nõudlus kasvab Harjumaale ja naabermaakondadesse planeeritud suurte taristuobjektide ehitamise tõttu, on pikemaajalise varustuskindluse tagamiseks Harjumaal vajalik teha geoloogilisi uuringuid täiendava varu arvele võtmiseks. Seega nähtub, et vajalik on küll tulevikus uuringuid teha (mis antud alal ka läbi viidi), kuid ei ole öeldud, et kaevandamine Tõdva mäeeraldisel on riigil varustuskindluse tagamiseks vajalik. Kui see oleks riigi jaoks oluline, siis kajastuks see ka Harju maakonna maavarade teemaplaneeringus, kuid nii see pole.

- Vabariigi Valitsuse 17. novembri 2022. a korralduses nr 320 on korduvalt rõhutatud, et Tõdva uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotlemise eesmärk on välja selgitada maavarade levik, kvaliteet ning keskkonnatingimused nende maavarade keskkonnahoidlikuks väljamiseks. Uuringuloa andmine ei tekita loa saajal õiguspärasest ootust kaevandamisloa saamiseks. Kaevandamisloa taotlejal ei ole õigustatud ootust kaevandamisluba saada (RKHKo 3-17-563/70, p 11.2). Taotleja huvi kaevandamisluba saada ei ole määrava kaaluga olukorras, kus kaevandamist ei saa kohaliku omavalitsuse hinnangul oluliste kohalike huvide vaatepunktist lubada (RKHKo 3-20-1247, p 33). Antud juhul on Saku Vallavolikogu algusest peale selgitanud, et kaevandamine ei ole aktsepteeritav ja seega pidi kaevandaja kaevandamisloast keeldumisega arvestama.

Arvestades, et kaevandamine on vastuolus Saku valla kehtiva üldplaneeringuga ning esineb ülekaalukas kohalik avalik huvi, on nimetatud piirkonnas looduslike alade säilitamine hädavajalik ja igasugune kaevandamine Tõdva uuringuruumis välistatud.

Kõiki eelnevalt välja toodud asjaolusid arvesse võttes otsustab Saku Vallavolikogu järgmiselt:

1. Mitte nõustuda AS-ile Tariston Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa andmisega.
2. Otsuse peale on õigus esitada vaie Saku Vallavolikogule 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal isik haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama, või kaebus Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 ettenähtud tähtajal.
3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Eero Alamaa
vallavolikogu esimees

SELETUSKIRI

Saku Vallavolikogu otsuse „Keskkonnaloa taotlusele arvamuse esitamine“ eelnõu juurde

Keskkonnaamet on esitanud Saku Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa (kaevandamisloa) taotlusmaterjalid. Kõik esitatud taotlusmaterjalid on leitavad siit: https://adr.novian.ee/saku_vald/dokument/7032117.

Maapõueseaduse § 49 lõike 6 alusel on kohalikul omavalitsusel kohustus esitada omapoolne aramus. Tegemist on menetluslikult uue kaevandamisloa taotlemisega, kuid Saku Vallavolikogu on juba varasemalt (2023. a septembris) samal alal kaevandamisloa andmisest keeldunud. Kaevandaja on jätkuvalt sama, kuid kaevandatavat ala on märkimisväärselt vähendatud ja lisaks on taotlusmaterjalidesse lisatud rohevõrgustiku toimimise eksperthinnang. Eelmisel korral toimus 6. septembril 2023. a Kiisa Rahvamajas kohalike elanike korraldatud kaevandamisteemaline arutelu, kus osales 135 inimest. Üheskoos asuti koguma Tõdva kaevandamisloa väljastamise vastu allkirju. Eelmise otsuse tegemise ajaks oli oma allkirja andnud 1196 inimest.

Kui arvata välja kaevandatava ala vähendamine ja asjaolu, et ei tekitata veekogu (toimub küll veealune kaevandamine, kuid korrastamiseks tuuakse täidet, et saaks ala uuesti metsastada), siis pole muu olukord muutunud ja keeldumise põhjused on suuresti samad, mis eelmisel korral. Lisaks räägib valla poolse keeldumise kasuks uus fakt, et koostatavas Harju maakonna maavarade teemaplaneeringus ei ole kõnealust ala riigi huviga alaks määratud.

Vallavalitsus teeb volikogule ettepaneku mitte nõustuda Tõdva mäeeraldise keskkonnaloa andmisega eelnõus toodud põhjustel.

Eelnõu oli arutlusel Saku Vallavolikogu keskkonna- ja arenduskomisjoni 4. septembri 2025. a koosolekul. Komisjon otsustas suunata eelnõu volikogu istungile.

Marti Rehema
vallavanem

Koostaja: Maigi Tenisson, keskkonnaspetsialist